บทความปริทัศน์หนังสือ (Book Review)
รวมเรื่องสั้น Lelaki Kedai Kopi
Lelaki Kedai Kopi: An Anthology of Short Stories

ซาฮีฎีน นิติภาค[1]

Sahidin Nitiphak[1]

(Received: February 10, 2026; Revised: February 27, 2026; Accepted: April 13, 2026)

Mukhtar Mustafa. (Ed.). (2025). *Antologi Cerpen Lelaki Kedai Kopi*. Dewan Bahasa dan Pustaka. 240 pages

รวมเรื่องสั้น Lelaki Kedai Kopi (บุรุษในร้านกาแฟ) เป็นผลงานรวมเรื่องสั้นโดยมีบรรณาธิการอย่าง Mukhtar Mustafar ผู้ขับเคลื่อนด้านศิลปะและวรรณกรรมในรัฐกลันตัน อย่างต่อเนื่อง หนังสือเล่มนี้ตีพิมพ์ในปี พ.ศ. 2568 จัดพิมพ์โดย Dewan Bahasa dan Pustaka (DBP) ซึ่งเป็นสำนักพิมพ์ชั้นนำของประเทศมาเลเซีย หนังสือเล่มนี้เกิดขึ้นจาก Persatuan Seniman dan Penulis Kelantan หรือ PUSPA คือสมาคมศิลปินและนักเขียนแห่งรัฐกลันตันประเทศมาเลเซียรวมตัวกัน และเริ่มต้นเขียนในต้นปี 2568 กระทั่งได้เปิดตัวหนังสืออย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ 31 พฤษภาคม 2568 ที่ DBP สาขาตะวันออกที่เมืองโกตาบารู รัฐกลันตัน หนังสือเล่มนี้ได้รวบรวมผลงานเรื่องสั้นจากนักประพันธ์ทั้งสิ้น 13 คน และมีจำนวนเรื่องสั้น 21 เรื่อง ประกอบด้วย 1. *Mat Ala* (*มัต อาลา*) โดย Abham T.R 2. *Lelaki Kedai Kopi* (*บุรุษในร้านกาแฟ*) โดย Umi Solehah 3. *Tanah Seekar, Kasih Tertinggal* (*ผืนดินหนึ่งเอเคอร์กับความรักที่ถูกทิ้ง*) โดย Umi Solehah 4. *Perbicaraan Di Laman Mahkamah* (*การพิจารณาคดี ณ ลานใต่สวน*) โดย Mukhtar Mustafa 5. *Banglo Putih Di Tebing Sungai* (*บังกะโลขาวริมแม่น้ำ)* โดย Mukhtar Mustafa 6. Bidan Som (*หมอตำแยซม*) โดย Nik Nun Nab 7. *Menunggu Sinar Mentari Disember* (*รอแสงตะวันเดือนธันวาคม*) โดย Nik Nun Nab 8. *Rezeki Surat Taksir* (*ลิขิตจดหมายตัดสินชะตา*) โดย Anuar Salleh 9. *Tanya Sama Hati* (*ถามใจตัวเอง*) โดย Mazli Husma 10. *Tok Dekar Kida*l (*โต๊ะเดการ์ผู้ใช้มือซ้าย*) โดย Mazli Husma 11. *Tiga Patah* (*สามคำ)* โดย Masraden Md 12. *Mimosa Kembang Tak Jadi* (*ดอกมิโมซ่าที่ไม่ผลิบาน*) โดย Noraini

[1]คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์

[1]Faculty of Liberal Arts, Princess of Naradhiwas University

*Corresponding author. E-mail: disisiku@hotmail.com

Omar 13. *Songket Bunga Tanjung* (*ผ้าซองเก็ตลายดอกพิกุล*) โดย Noraini Omar 14. *Kuih Bakul Asuan* (*ขนมเข่งของอาซูวัน*) โดย Wee Soo Lian 15. *Taasub Seorang Tangkee* (*ความศรัทธาของตั่งกี*) โดย Wee Soo Lian 16. *Meranduk Ranjau* (*ฝ่าขวากหนาม*) โดย Safura Azzahraa 17. Kalut (*สับสน*) โดย Sujata Wee 18. Serama Abe Den (*ไก่เซอรามาอาแบเดน*) โดย Sujata Wee 19. Hanya Untukmu (*เพียงแค่คุณ*) โดย Roseariff 20. Selimut (ผ้าห่ม) โดย Roseariff และ 21. Rumah Mak Tipah Di Hujung Kampung (*บ้านมะตีปะห์ที่ท้ายหมู่บ้าน*) โดย Norida Mat Nor ผู้เขียนแต่ละคนต่างมีภูมิหลังการนำเสนอในมุมมองที่หลากหลายตามประสบการณ์และการพบเจอผู้คนในสังคมของประเทศร่วมสมัย ผ่านพื้นที่สัญลักษณ์ “ร้านกาแฟ” ที่เปรียบได้มากกว่าสถานที่ดื่มกาแฟ แต่เป็นพื้นที่ของการแลกเปลี่ยนความคิด และการสะท้อนปัญหาสังคมในทุกระดับชนชั้นไม่ว่าจะเป็นระดับล่างที่หาเช้ากินค่ำไปถึงชนชั้นนำผู้กุมอำนาจอยู่ในมือ

รวมเรื่องสั้นเล่มนี้ได้สอดแทรกความหลากหลายของแก่นสารที่ครอบคลุมทั้งเรื่องการอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่น ภูมิปัญญาท้องถิ่น ความรักและความผูกพันระหว่างเชื้อชาติ ความสัมพันธ์ครอบครัว ปัญหาและสภาพวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชนชั้นล่างหลังห้วงของการแพร่ระบาดของโควิด-19

จากทั้งหมด 21 เรื่องนี้ ผู้เขียนจึงขอหยิบยกงานเขียนที่สอดคล้องตามหัวข้อและคลี่ออกมาเป็นเรื่อง ๆ เริ่มจากประเด็นการอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่น ภูมิปัญญาท้องถิ่น อย่างเช่นในเรื่อง *Bidan Som* (*หมอตำแยซม*) ที่นำเสนอภูมิปัญญาการดูแลหลังคลอดแบบดั้งเดิมอย่างวิธีการนวด (urut) การอยู่ไฟ (bertungku) rempah ratus (การอบสมุนไพร) ซึ่งกำลังถูกท้าทายด้วยการแพทย์สมัยใหม่เข้ามาแทนที่ เช่นเดียวกันในเรื่อง *Taasub Seorang Tangkee* (*ตั่งกีผู้เคร่งศาสนา*) การเล่าบทบาทของตั่งกีหรือร่างทรง ผู้เป็นสื่อกลางระหว่างเทพกับมนุษย์ในชุมชนจีนเปอรานากันกลันตันหรือชุมชนคนจีนที่เข้ามาและมีวิถีชีวิตกลมกลืนไปกับบริบทในพื้นที่ เรื่อง *Kuih Bakul Asuan* (*ขนมเข่งของอาซูวัน*) นำเสนอวัฒนธรรมการทำขนมเข่งในเทศกาลตรุษจีน แสดงให้เห็นถึงการรักษาเอกลักษณ์ของชาวจีนเปอรานากัน ขณะที่เรื่อง *Tok Dekar Kidal* (*โต๊ะเดการ์ผู้ใช้มือซ้าย*) นำเสนอศิลปะการต่อสู้ปันจักสีลัต ผ่านตัวละครหญิงที่เข้มแข็งและแสดงให้เห็นว่าผู้หญิงสามารถเป็นผู้นำในศิลปะการต่อสู้ได้ เรื่อง *Songket Bunga Tanjung* (*ผ้าซองเก็ตลายดอกพิกุล*) นำเสนอผ้าซองเก็ตนับเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่มีคุณค่าตามแบบฉบับของประเทศมาเลเซีย ขณะที่ *Serama Abe Den* (*ไก่เซอรามาอาแบเดน*) เล่าถึงวัฒนธรรมการเลี้ยงไก่เซอรามาหรือสายพันธ์ไก่แจ้ชนิดหนึ่งในประเทศมาเลเซียซึ่งถือเป็นความภาคภูมิใจของคนที่นั่น

การนำเสนอความรักและความผูกพันมีให้เห็นออกมาในรูปแบบต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นเรื่อง *Hanya Untukmu* (*เพียงแค่คุณ*) ที่ตีแผ่ความภักดีอย่างแท้จริงของสามีต่อภรรยาที่เป็นอัมพาต แม้มีสิ่งโน้มน้าวจากคนรอบข้างแต่ผู้เป็นสามีก็เลือกที่จะยืนหยัดอยู่เคียงข้างภรรยา เรื่องนี้แสดงให้เห็นความสำคัญของคำมั่น

สัญญาที่ได้เปล่งออกมาตอนแต่งงานใหม่ ๆ เชิดชูความรักไม่ได้ยึดติดจากรูปลักษณ์ เรื่อง *Mimosa Kembang Tak Jadi* (*ดอกมิโมซ่าที่ไม่ผลิบาน*) นำเสนอมุมของความขัดแย้งภายในจิตใจของผู้หญิงที่แต่งงานแล้ว เมื่อต้องเผชิญหน้ากับคนรักเก่าซึ่งดอกมิโมซ่าที่ไม่เคยบานกลายเป็นตัวแทนของความรักที่ไม่สมหวัง เรื่อง *Selimut* (*ผ้าห่ม*) นำเสนอความรักของหญิงม่ายที่มีต่อสามีผู้ล่วงลับผ่านผ้าห่มที่ทิ้งไว้เป็นของต่างหน้า แม้จะยากจน แต่ผ้าห่มผืนนั้นเป็นแรงผลักดันให้เธอกลายเป็นสัญลักษณ์ของความรักและความทรงจำที่ทรงคุณค่า นอกจากนั้นเรื่อง *Lelaki Kedai Kopi* (*บุรุษในร้านกาแฟ*) เรื่องสั้นเรื่องนี้นับเป็นตัวแทนของผลงานที่ดีสำหรับการนำเสนอภาพที่เกิดขึ้นในร้านกาแฟเลยก็ว่าได้ เป็นการฉายมุมมองเพื่อการตัดสินใจของผู้หญิง เมื่อต้องเผชิญกับนิสัยของคู่หมั้นที่ชอบนั่งร้านกาแฟ หากเจอสถานการณ์เช่นนี้

ความสัมพันธ์ในครอบครัวเป็นสาระสำคัญที่ปรากฏได้เด่นชัดเช่นกัน ในหลายเรื่อง *Tanya Sama Hati* (*ถามใจตัวเอง*) นำเสนอความทุกข์ทรมานของผู้สูงอายุที่อัมพาตและลูก ๆ ได้ทอดทิ้ง มีการเล่าถึงภรรยานั่งรถเข็นต้องดูแลสามีด้วยความรักและความอดทนสะท้อนปัญหาผู้สูงอายุในสังคมที่ขาดการดูแลจากลูก ๆ หลาน ๆ เรื่อง *Rumah Mak Tipah di Hujung Kampung* (*บ้านมะตีปะห์ที่ท้ายหมู่บ้าน*) ได้นำเอาความทรงจำวัยเด็ก เห็นความรักความผูกพันกัน ในคราวที่ต้องไปเยี่ยมญาติทำให้มีความรู้สึกที่ดีจดจำมาตลอด เรื่อง *Songket Bunga Tanjung* (*ผ้าซองเก็ตลายดอกพิกุล*) แสดงความห่วงใยของแม่ที่มีต่อลูกหลังรูปว่าลูกประสบอุบัติเหตุ แม่ทำอะไรไม่ถูกรู้สึกตื่นตระหนกจนไม่สามารถทำอะไรต่อได้ แสดงให้เห็นถึงความรักอันยิ่งใหญ่ของแม่

เรื่องสั้นรวมเล่มนี้ได้สะท้อนปัญหาสังคมด้วยเช่นกัน มีเรื่องของการทุจริตคอร์รัปชันของข้าราชการระดับสูง และการเรียกร้องความโปร่งใสจากประชาชน หรือฉากการย้ายสถานที่พิจารณาคดีออกมานอกอาคารศาลเป็นสัญลักษณ์ของอำนาจประชาชนในการเรียกร้องความยุติธรรมที่ปรากฏในเรื่อง *Perbicaraan di Laman Mahkamah* (*การพิจารณาคดี ณ ลานใต่สวน*) ความเหลื่อมล้ำทางสังคมและการพัฒนาที่ไม่คำนึงถึงชุมชนท้องถิ่น การสร้างบังกะโลหรูโดยไม่สื่อสารกับชาวบ้านแสดงให้เห็นถึงช่องว่างระหว่างคนรวยกับคนธรรมดาในเรื่อง *Banglo Putih di Tebing Sungai* (*บังกะโลขาวริมแม่น้ำ*) ในประเด็นสถานศึกษามีเรื่องของภาระงานของครูในยุคใหม่ ที่ต้องรับผิดชอบทั้งงานสอนและงานธุรการมากจนเกินไป ส่งผลต่อการจัดการเรื่องคุณภาพชีวิตและการบริหารเวลาที่เขียนในเรื่อง *Rezeki Surat Taksiran* (*ลิขิตจดหมายตัดสินชะตา*) ในเรื่อง *Meranduk Ranjau* (*ฝ่าขวากหนาม*) นำเสนอความท้าทายในภาวะผู้นำ ครูสาวที่ได้เลื่อนบทบาทขึ้นในตำแหน่งครูใหญ่ต้องเผชิญกับปัญหาความรุนแรงจากชายในหมู่บ้านที่ถืออาวุธบุกเข้าโรงเรียน เรื่องนี้ได้เชิดชูความกล้าหาญของครูใหญ่และวิพากษ์ความรุนแรงที่บุกรุกสถานศึกษา

การเปลี่ยนแปลงทางสังคมมีให้เห็นเด่นชัด ตัวอย่างในเรื่อง *Menunggu Sinar Mentari Disember* (*รอแสงตะวันเดือนธันวาคม*) เป็นการนำเสนอช่วงเวลาในการตัดสินใจที่ยากลำบากของหญิงวัยกลางคนที่กระทบต่อความสัมพันธ์กับลูก ๆ เรื่อง *Mat Ala* (*มัต อาลา*) เล่าเรื่องราวความทรงจำวัยเด็กเกี่ยวกับระบบ

การศึกษาอิสลามในอดีต การเปลี่ยนแปลงสังคมนี้ยังเห็นในเรื่อง *Kalut* (*สับสนอลหม่าน*) ช่างซ่อมรถมอเตอร์ไซค์ที่เป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวางแต่แล้วกลับเจอจุดเปลี่ยน เริ่มสับสนในชีวิต กังวลกับปัญหาเผชิญอย่างเปล่าเปลี่ยว และต้องดิ้นรนด้วยลำแข้งของตัวเอง ในสถานการณ์อุบัติขของโควิด-19 การสะท้อนสภาพชีวิตนี้ยังปรากฏให้เห็นอีกในเรื่อง *Selimut* (*ผ้าห่ม*) ที่นำเสนอความทุกข์ยากของผู้คนไร้ที่อยู่อาศัย หรือในเรื่อง *Rezeki Surat Taksiran* (*ลิขิตจดหมายตัดสินชะตา*) ที่สะท้อนความเครียดและภาระงานที่หนักหนาสาหัส

จุดเด่นที่เห็นของหนังสือเล่มนี้คือการผสมผสานระหว่างการใช้ภาษามลายูมาตรฐานกับภาษาพูดท้องถิ่นทำให้เรื่องราวมีกลิ่นอายความเป็นท้องถิ่นและน่าติดตาม การใช้สำนวนและคำพังเพยเพิ่มอรรถรสความลุ่มลึกของเนื้อหาขึ้น เทคนิคนักเขียนแต่ละคนเล่าเรื่องมีความหลากหลายทั้งแบบย้อนอดีต (Flashback) การใช้กระแสสำนึก (Stream of Consciousness) การใช้สัญลักษณ์ (Symbols) และการสร้างความตึงเครียด (Suspense) แต่ละเรื่องราวสะท้อนความหลากหลายทางชาติพันธุ์ของมาเลเซียอย่างชัดเจน มีเรื่องราวของชาวมลายู ชาวจีนเปอรานากัน และการอยู่ร่วมกันของหลายเชื้อชาติ โดยเฉพาะในเรื่อง *Kuih Bakul Asuan* (*ขนมเข่งของอาซูวัน*) ในประโยคที่ว่า “เพื่อนบ้านของเขาประกอบด้วยชาวมลายู จีน อินเดีย และสยาม” (Jiran-jirannya terdiri daripada orang Melayu, Cina, India dan Siam)

การเลือกใช้การผสมภาษา (Language Mixing) ที่ปรากฏในเล่มไม่ใช่เพียงเทคนิคการเขียนเพื่อดึงดูดเฉพาะกลุ่มใดกลุ่มนึง แต่เสมือนเป็นการคานวัฒนธรรมในการยืนยันอัตลักษณ์ท้องถิ่นของรัฐกลันตัน ภาษาท้องถิ่นกลันตัน (Dialek Kelantan) มีลักษณะใกล้เคียงกับภาษามลายูถิ่นปาตานี (Dialek Patani) ปัจจุบันในบริบทของชาตินิยมประเทศมาเลเซียได้เน้นไปที่การใช้ภาษามลายูมาตรฐาน (Bahasa Melayu Baku) ส่วนภาษาท้องถิ่นกลันตันรวมถึงการใช้ตัวเขียนอักขระยาวี (Tulisan Jawi) ที่พยายามหาที่ยืนนั้นกลับถูกมองว่าเป็นรูปแบบไม่เป็นทางการหรือไม่นิยมในวงการวรรณกรรมมาเลเซียที่เป็นกระแสหลัก การที่กลุ่มนักเขียน PUSPA เลือกใช้ภาษามลายูท้องถิ่นควบคู่กับภาษามลายูมาตรฐานจึงเป็นการยืนกรานตัวตนต่อกระแสหลักทางวัฒนธรรมที่มักเกิดขึ้นมาจากทางส่วนกลางของประเทศ

อีกทั้งชุดวรรณกรรมรวมเรื่องสั้นเล่มนี้อย่างที่กล่าวข้างต้นว่ามีเทคนิคการนำเสนอที่แตกต่างกันรูปแบบที่เด่นชั้นคือ การใช้ลักษณะการย้อนอดีตในหลายเรื่อง ยกตัวอย่างเช่น เรื่อง *Mat Ala* และ *Rumah Mak Tipah di Hujung Kampung* ถ้ามองผิวเผินก็เป็นเทคนิคการเล่าเรื่องปกติทั่วไปแต่ถ้ามองลึกลงไปจะเห็นว่ามีจุดเชื่อมโยงระหว่างอดีตกับปัจจุบันเกิดขึ้น เพื่อบ่งบอกสภาพปัญหาสังคมร่วมสมัยมีรากฐานที่มาจากอดีตทั้งสิ้น ผนวกกับความทรงจำส่วนตัวอนึ่งในความทรงจำส่วนตัวมาพร้อมกับความทรงจำสังคมหรือชุมชนลงไปด้วย จากความหลากหลายของเทคนิคที่นำเสนอมานี้ทำให้เรื่องราวแต่ละเรื่องเสมือนเป็นเพียงแค่ความบังเอิญมีร้านกาแฟเป็นสัญลักษณ์ ในส่วนที่คิดว่ายังไม่สมบูรณ์ตัวเล่มนี้คือความเป็นเอกภาพเนื่องจาก

หนังสือเล่มนี้เกิดจากการรวมเล่มเรื่องราวและเทคนิคประพันธ์ที่มีศิลปะในการแต่งหรือสร้างจินตภาพที่แตกต่างกันของเหล่านักเขียน PUSPA

ด้านการนำเสนอความหลากหลายทางชาติพันธุ์ที่บรรจุอยู่ในเล่มนี้เป็นการตอบสนองต่อนโยบายหลักการอยู่ร่วมกันอย่างสันติโดยนำวิสัยทัศน์ Malaysia Madani ของนายอันวา อิบราฮีม นายกรัฐมนตรีมาเลเซียคนปัจจุบันที่มีคำว่า ความสามัคคีในสังคมพหุวัฒนธรรม (keharmonian masyarakat majmuk) แต่กลับกันเมื่อพิจารณาจากเรื่องสั้นกลับมีคำถามที่ว่ามันสะท้อนบริบทความเป็นจริงที่เป็นอยู่หรือเป็นเพียงแค่อุดมคติของสังคมพหุวัฒนธรรมที่ตั้งขึ้นมาหรือนี่คือสังคมมาเลเซียที่ยังมีความเหลื่อมล้ำและการแบ่งแยกทางเชื้อชาติอย่างเป็นระบบกันแน่

โดยรวมแล้วรวมเล่มเรื่องสั้น Lelaki Kedai Kopi นี้มีความสำคัญในหลายด้าน อาทิ สะท้อนสังคมร่วมสมัยเป็นเสมือนกระจกสะท้อนภาพสังคมมาเลเซียในยุคปัจจุบัน ตั้งแต่ปัญหาผู้สูงอายุ ความยากจน ความเหลื่อมล้ำทางสังคม ไปจนถึงภาระงานของครู งานชิ้นนี้ไม่เพียงนำเสนอความเป็นตัวตนในสังคมเพียงอย่างเดียวกลับนำเสนอปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างตรงไปตรงมา เช่น ปัญหาผู้สูงอายุ ความยากจน การทุจริตคอร์รัปชัน และภาระงานของครู สร้างจิตสำนึกให้ผู้อ่านตระหนักถึงปัญหาเหล่านี้และคิดหาทางแก้ไข และให้ความเห็นอกเห็นใจกับผู้ถูกกระทำหรือเหยื่อในสังคม อย่างที่กล่าว ผู้สูงอายุที่ถูกทอดทิ้งขาดการดูแลเอาใจใส่ คนยากจนที่ต้องดิ้นรนเพื่อเอาชีวิตรอด คุณครูที่ต้องแบกรับภาระมากจนเกินตัว รวมถึงผู้ที่ได้รับผลกระทบอย่างไม่ชอบธรรมต่อประชาชนจากการถูกคอร์รัปชั่น การนำเสนอเหล่านี้ไม่เพียงแต่สร้างจิตสำนึกให้ผู้อ่านตระหนักถึงปัญหาแล้วคิดหาทางแก้ไข แต่ยังปลูกฝังความเห็นอกเห็นใจต่อผู้ที่ต้องเผชิญกับความยากลำบากเหล่านี้ที่ประสบอยู่ ถึงตรงนี้จะมองเห็นลึกถึงประเด็นปัญหาเชิงโครงสร้างแม้อาจเป็นยอดสุดของปลายกิ่งที่แทบเบาบางแต่สิ่งนี้ไม่ควรปล่อยไว้เพิกเฉย การออกแบบและวางแผนจุดเล็ก ๆ ตั้งแต่ต้นจะทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ได้ วรรณกรรมเล่มนี้จึงทำหน้าที่บอกกล่าวผ่านคาแรกเตอร์ของเหล่านักเขียนในรัฐกลันตันแก่ผู้คนต่างรัฐหรือในภูมิภาคได้รับรู้ ในขณะเดียวกันเป็นการสนับสนุนนักเขียนในพื้นที่ให้มีผลงานขึ้นมา ผลงานที่เผยแพร่ออกไปจะสร้างความเข้าใจและเคารพระหว่างกันของคนหลายเชื้อชาติ สุดท้ายคือการสร้างคุณค่าทางวรรณศิลป์ที่ผู้ประพันธ์มักใช้เป็นสัญลักษณ์เข้าถึงอารมณ์การรับรู้อย่างประทับใจ

ผลงานที่กล่าวมานี้มีคุณค่าทั้งในแง่วรรณกรรมและสังคม การใช้ร้านกาแฟ เป็นศูนย์ในการเล่าเรื่องทำให้เกิดเรื่องราวต่าง ๆ เพราะพื้นที่นี้เป็นพื้นที่สาธารณะที่ผู้คนจากทุกชนชั้นมาพบปะ เป็นพื้นที่แห่งการสังเกตชีวิต เป็นรูปแบบการฟังเรื่องราว และการเรียนรู้สังคมที่สามารถเชื่อมโยงกัน ร้านกาแฟในความหมายเชิงลบก็ยังเผยให้เห็นโดยเฉพาะในเรื่อง *Lelaki Kedai Kopi* (*บุรุษในร้านกาแฟ*) เริ่มประโยคในตอนต้นในสายตาของผู้หญิงที่ชื่อซีซะฮ์มองว่า “Di mata Zizah. semua lelaki yang menjadi pengunjung kedai kopi sangat menjengkelkan dan memualkan” (ผู้ชายทุกคนที่แวะเข้ามาร้านกาแฟทั้งน่ารำคาญและ

น่าสะอิดสะเอียนเหลือเกิน) อีกความหมายหนึ่งหมายถึงกลุ่มผู้นั่งร้านกาแฟเป็นพื้นที่ของผู้ชายเป็นหลักและนั่งที่ร้านจนล่วงเวลาเป็นสาเหตุหนึ่งในสายตาของผู้หญิงหรือคู่สมรสมองว่าผู้ชายละเลยความรับผิดชอบต่อครอบครัว ฉะนั้นร้านกาแฟจึงเป็นกระจกเงาที่สะท้อนสังคมชั้นล่างและสังคมชั้นกลางได้เป็นอย่างดี กลายเป็นศูนย์กลางของชุมชนที่ผู้คนเห็นหน้าค่าตา และเห็นวงจรชีวิตในสังคมด้วย มีแต่เรื่องราวของผู้คนที่มากหน้าหลายตาปัญหาที่แตกต่างกันไป ทั้งหมดนั้นล้วนสะท้อนความรู้สึกของความเป็นมนุษย์ ที่รอคอยความหวัง และรอก้าวข้ามอุปสรรคของชีวิต หนังสือเล่มนี้เหมาะสำหรับผู้ที่สนใจวรรณกรรมประเทศมาเลเซีย ผู้ที่ต้องการทำความเข้าใจสังคมและวัฒนธรรมมาเลเซียโดยเฉพาะในรัฐกลันตัน นักศึกษาที่ศึกษาวรรณคดีเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และผู้ที่ชื่นชอบเรื่องสั้นที่มีเนื้อหาลึกซึ้งและสะท้อนชีวิตจริง เป็นผลงานที่ควรค่าแก่การศึกษา รวมเล่มนี้ไม่เพียงแต่เป็นวรรณกรรมที่ให้ความบันเทิง แต่ยังเป็นกระจกสะท้อนสังคม เป็นเสียงของผู้คนธรรมดา และเป็นบันทึกทางวัฒนธรรมที่มีคุณค่าสำหรับอนุชนรุ่นหลัง